

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Simoniacorum pœnæ, & de ipsarum dispensatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

sistere subornationi; ut si Caius muneribus vel importunijs precibus pervertat aliquos electores ad sui electionem, non licet mihi alios electores eadem ratione pervertere, aut eodem vehementius inducere, & in mei favorem pertrahere. *Ibid. num. 15.*

71. Consuetudo non est titulus sufficienter excusans acceptionem vel traditionem rei temporalis pro spirituali per modum pretii, quia hoc est intrinsecè malum & simoniacum contra jus naturale divinum, quod nulla consuetudine abrogari potest. Potest tamen consuetudo conferre jus ad majores proventus, saltem titulo sustentationis; modo hujusmodi consuetudo suspicionem aliquam simoniæ, vel turpis avaritiæ non præ se ferat. *Ibid. punct. 6. num. 1. & 2.*

Pœna contra simoniacos lata, & de ipsarum dispensatione.

72. Primo inducitur excommunicatio, dum simonia est confidentialis; quæ contingere solet in resignatione, collatione, electione, vel præsentatione, hoc animo ut beneficium vel fructus in totum vel in partem restituantur vel referantur ipsimet resignanti, conferenti vel præsentanti, aut alteri juxta ipsius electionem. Ad incurrendam hanc excommunicationem non est opus ut ista confidentialia in pactum expressum deducatur, vel ut adsit ex parte utriusque, sed requiritur solum ut resignans cum hac spe resignet, & resignatarius illum resignantis animum animadvertat, etiamsi recipiens hunc animum non habeat. Unde beneficium recipiens alijue intentione recipiendi illud in confidentiam, non videtur affici excommunicatione, etiamsi alter ei beneficium resignet cum spe & confidentialia; beneficiarius autem cui beneficium resignatur, cognoscere potest beneficium sibi in confidentiam resignati, ex conjecturis quibus adduci potest ad credendum beneficium sibi traditum in confidentiam. *Ibid. q. 7. punct. 1. & 2. n. 1. & seqq.*

73. Simonia confidentialis committitur, etiam dum conferens, præsentans, aut eligens ad beneficium, confidit quod beneficiarius resignabit beneficium juxta suam voluntatem, aut fructus, vel eorum partem sibi vel alteri tradet; & hoc verum est, etiamsi conferat, præsentet vel eligat personam aliquam dignam. *Ibid. num. 7.*

74. Simonia confidentialis inducit excommunicationem

statim ac pensio vel beneficium sub spe & confidentia receptum fuit, etiam si nondum capta sit pacifica beneficii possessio. Quod dictum est de simonia confidentiali in beneficiis, dici etiam debet de confidentiali in pensionibus. *Ibid. num. 8. & seq.*

75. Cardinales & alii Prælati committentes simoniam confidentialem videntur potius affici pœna interdicti quam excommunicationis. *Ibid. n. 12.*

76. Mæritum excommunicationis contra committentes simoniam in ordine, (etiam in prima tonsura,) vel beneficio, est sacrilegium quod consistit in his actionibus: dare temporale pro spirituali vel è contra in beneficio, aut etiam in ordine; accipere temporale pro spirituali, vel è contra pro beneficio, aut etiam pro ordine: & denique mediatorem esse seu procurare ut temporale tradatur pro spirituali. Hinc sequitur, simoniacum in collatione, aut consecutione pensionis non ligari excommunicatione, cum pensio non sit beneficium: debetque simonia esse realis; propterea simoniacus in ordine vel beneficio non ligatur excommunicatione effectu nondum secuto, sed excommunicatio solum incurritur statim, ac pretium traditur. *Ibid. § 2. num. 1. & seq.*

77. Cognoscens beneficium acquisitum fuisse per simoniam ab altero commissam, ipso inscio, tenetur quidem beneficium resignare, sed non incurrit excommunicationem, illud retinendo. Item obtinens beneficium per simoniam ab altero contractam ipso inscio, non incurrit excommunicationem, si cognito simoniæ crimine restituat pecuniam, quam alter pro consecutione beneficii erogaverat. *Ibid. nos 13. & 14.*

78. Simoniam sciens ab altero commissam in ordine vel beneficio, absolvi non potest, nisi delinquentem denuntiet. *Ibid. n. 16.*

79. Simoniaci absolvi debent à Summo Pontifice ob excommunicationem contractam in simoniaca collatione vel receptione ordinis, aut beneficii. *Ibid. num. 20.*

80. Petentes, vel exigentes aliquid in collatione aliave provisione beneficiorum, aut admissione ad illorum possessionem, gravibus pœnis subjiciuntur in Bulla 104. Pii V. quæ incipit, *Durum nimis*. Hæ pœnæ non incurruntur, dum in provisione beneficiorum exigitur aliquid convertendum in pios usus juxta consuetudinem vel constitutiones Ecclesiarum. *Ibid. §. 3. num. 1. & 5.*

81. Urbanus IV. in cap. sane, de simonia, excommunicationem imposuit singularibus personis dantibus vel recipientibus aliquid ex pacto pro ingressu in religionem: Capitulis vero & Conventibus poenam suspensionis injunxit, idem pecuniam tradens ut in religionem admittatur, excommunicationem incurrit, etiam si mentem suam recipienti non aperiat. Simonia tamen non committitur, dum aliquid traditur vel recipitur pro sustentatione ingredientis religionem, etiam si monasterium dives sit & locuples, licet multi Doctores oppositum sentiant. Hinc moniales nolentes aliquam in monasterium admittere, nisi congruam dotem afferat, non ligantur excommunicatione, licitumque est monasterio mutuam pecuniam, depositum, vel commodatum recipere à parentibus, vel curatoribus puellæ: excusarique potest à simonia Abbattissa, quæ certam pecuniæ quantitatem paciscitur, vel recipit, donec dos conventui promissa pro novitia ingrediente solvatur, si hanc pecuniam accipiat ratione damni emergentis, quod interim monasterium patitur ob dotem non solutam. *Ibid. §. 4. num. 1. & seq.*

82. Subjectum hujus excommunicationis impositæ in hac Extravagan. sunt omnes singulares personæ quæ aliquid dant vel accipiunt pro ingressu in religionem, sive sint viri, sive feminae: Collegium verò vel conventus incurrit poenam suspensionis ab officio & beneficio simul. *Ibid. num. 9. & 10.*

83. Simonia committitur non solum dum aliquid traditur, vel recipitur tempore professionis, verum etiam in ipso ingressu & receptione ad habitum; quamquam in hoc secundo casu non incurritur censura donec professio emittatur. *Ibid. n. 11.*

84. Religionem ingrediens simoniam quidem committit, sed excommunicationem non incurrit, dum aliquid ex pacto petit vel accipit à monasterio, ut ingrediatur. *Ibid. num. 12.*

85. Simoniacè professus per sententiam expellendus est, & in arctius monasterium conjiciendus ad agendam poenitentiam. *Ibid. num. 13.*

86. Pius V. in Bulla 99. quæ incipit, *quam plenam*, censuram excommunicationis imposuit iis, qui concederent ob questum indulgentiam, aut facultatem absolvendi, sive id per se faciant, sive per alium; imò Episcopi, alique Præsules, seu Antistites, etiam si Cardinalatus dignitate præditi sint, si præfata faciant, incidunt in suspensionem ab ingressu Ecclesiæ, & à perceptione fructuum, reservatam Summo Pontifici, à qua

absolvi nequeunt, nisi præstita satisfactione. Hic tamen ad-
verte, simoniacam publicationem, vel concessionem alicujus
facultatis non inducere pœnam censuræ, exceptis indulgen-
tiis, & facultatem absolvendi, quæ adhuc non incurritur, nisi
effectus publicationis securus sit. *Ibid. §. 5. num. 1. & seq.*

87. Publicationi vel concessioni indulgentiarum ob quæ-
stum cooperantes, non subjiciuntur excommunicationi quia
Bulla de his non loquitur *Ibid. nu. 8.*

88. Indulgentias de novo concessas nullus, ne quidem reli-
giosus exemptus, publicare potest in sua Ecclesia absque li-
centia ordinaria. Ita Trident. *sess. 21. cap. 9. & sess. 22. cap. 5.* Imò
in hoc decreto Concilii prohibentur pravi eleëmofynarum
questores; debentque ordinarii locorum advigilare ut colle-
ctores eleëmofynarum sint honestæ vitæ & bonæ famæ, ut
non publicent indulgentias, & ne circumferant reliquias, &c.
Ibid. num. 9. & 10.

89. Non solum excommunicatio, verùm etiam suspensio
contrahitur ob simoniam tam ab eo qui ordines simoniace
confert, quàm ab eo qui ordines per simoniam suscipit. Mate-
ria autem hujus suspensionis est susceptio ordinum cum vi-
tio simoniæ commissio ab ipso susceptore ordinum, vel illi
quoad culpam imputato *Ib. §. 6. n. 1.*

90. Ordinatus per simoniam ab alio commissam ipso in-
ficio, suspensionem non incurrit, cum hic culpa careat, ut sup-
ponitur. Item ordinatus bona fide per simoniam ab alio com-
missam, non ligatur suspensione, etiamsi post ordinationem
approbet simoniam ab alio commissam. *Ibid. nu. 2. & 3.*

91. Ad incurrendam hanc suspensionem opus est ut simo-
nia sit completa, quia censura non incurritur, nisi adsit effe-
ctus completus sub censura prohibitus *Ibid. num. 4.*

92. Subiectum hujus suspensionis sunt omnes cujuscum-
que gradus & conditionis homines suscipientes ordines si-
moniacæ, etiamsi regali vel alia quavis Ecclesiastica vel mun-
dana dignitate præfulgeant. *Ib. n. 5.*

93. Quæres, an mediatores simoniæ sint etiam suspensi?
Respond. quoslibet mediatores non esse suspensos, sed præ-
sentatores ad ordinem; nam contra eos *in cap. pen. de simon. 2.*
alia lata est suspensio per triennium ab ordinum executione.
Ib. n. 6. & 7.

94. Effectus quem parit ista suspensio, est suspendere ab e-
xercitio & executione ordinum susceptorum, & ab aliis susci-
piendis. *Ib. n. 8.*

R r

95. Su-

95. Suspendio lata contra simoniacum in ordine, non suspendit à beneficio & officio, quia hoc nullo jure probatur, nec Sixtus V. hanc poenam imposuit. *Ib. n. 9.*

96. Suspendio lata contra simoniacos in ordine, perpetua est, cum jura absolute loquantur: si jus antiquum spectemus, Episcopus absolvi potest ab hac suspensione: si vero inspiciamus constitutionem Sixti V. non potest Episcopus absolvi, saltem in delicto publico. *Ibid. num. 10. & seq.*

97. Suspenduntur quoque per Bullam Sixti V. quae incipit, *Sanctum & salutare*, conferentes ordines vel tonsuram simoniacae. *Ibid. §. 7. num. 1.*

An acta simoniacae, valida sint,

98. Actiones seu functiones ordinis vel jurisdictionis simoniacae factae, validae sunt, per se loquendo, quia nullibi eas constat irritari. Adverte tamen hoc esse peculiare in sacramento poenitentiae, ut simoniacae collatum, irritum sit. Et Ecclesia quae per pacationem consecrata fuit, potius execrata, quam consecrata dici debet, quia consecrans quantum est ex parte sua, illam polluit, & contrectat tamquam rem profanam. *Ibid. punct. 2. num. 1. & seq.*

99. Beneficii acquisitio simoniacae, inspecto solum jure naturali divino, valida est, sicut & etiam professio facta per simoniam. *Ib. n. 6. & 7.*

100. Omnis actio jurisdictionis, vel administrationis quae ordinatur ad obtinendam beneficii provisionem, si fiat per simoniam, irrita est, non quidem jure naturali, vel divino, (cum nihil desit ad substantiam acquisitionis,) sed jure Ecclesiastico, ut patet ex *cap. Matthaeus, de simonia*. Ex quo licet inferri, provisum per simoniam, licet occultam, tenei beneficium dimittere (nullum enim acquisivit jus in beneficium) & eum restituere fructuum ex hujusmodi beneficio perceptorum facere debere successori in beneficio, aut Camerae Apostolicae, aut Ecclesiae beneficii. Et hoc valet etiam si provisus simoniam ignoraret. *Ibid. n. 10. 11. 13. & 19.*

101. Beneficii provisio simoniacae facta, irrita est, etiam si crimen simoniae commissum sit à tertia persona, nisi forte provisus contradixerit, seu nisi pecunia data sit à tertia persona in odium & detestationem provisum. *Ibid. n. 17.*

102. Approbatio simoniae post obtentum beneficium non

ritat consecutionem beneficii præcedentem. Item, juxta
nonnullorum Doctorum sententiam, pensionis collatio facta
per simoniam valida est. *Ib. n. 18 & 22.*

103. Regula de triennali possessore favet obtinenti benefi-
cium per simoniam quam ipse obtinens ignorabat. *Ib. n. 20.*

104. Officium Auditoratus vel Clericatus Camera Apo-
stolicæ valde obtinetur, etiamsi per simoniam acquiratur. *I-*
dem dicendum juxta nonnullos de officiis religionum spiri-
tualibus. Ibid. num. 23. & 24.

105. Adverte autem beneficii provisionem, &c. simoniacam
non esse invalidam, nisi secuta simonia reali & completa, non
autem conventionali & semireali tantum. Unde beneficiarius
simoniacè acquirens beneficium retinere potest beneficium,
modo simonia nondum sit completa. *Ibidem númer. 25.*
& 26.

106. Promissio pecuniæ pro obtinendo beneficio vel re-
spirituale, non est adimplenda, etiam obtento beneficio seu re-
spirituale, alioqui completetur simonia realis. Promissio be-
fici facta per simoniam secuto effectu, & completa simo-
nia reali, ita irritatur, ac si ab initio conventionis irrita fuisset.
Probabile tamen est beneficia aut beneficiorum fructus per-
ceptos ante completam realem simoniam restitui non debe-
re, juxta sententiam nonnullorum Doctorum. *Ibid. num. 27.*
& 29.

107. Examinatores simoniam committentes privantur be-
ficiis rite ante obtentis, si occasione examinis aliquid acci-
pant. Potest tamen illis aliquid ab Episcopo conferri titulo
premiæ vel sustentationis: secus si assistentes examini aliunde
habeant quò se sustentent. *Ibid. diffi. 1. num. 5. & seq.*

108. Simoniacus in beneficio efficitur inhabilis ad obti-
nendum illud beneficium, in quo simoniam commiserat, nisi
inhabilis ad illud efficiatur per dispensationem à Summo Pont.
iustice obtentam. Imo efficitur etiam inhabilis ipso facto ad
alia beneficia in futurum obtinenda. *Ibid. diffi. 2. nu. 1. & seq.*

*Virum simonia inducat obligationem restituendi
accepta simoniace.*

109. Qui pretium accepit pro re spiritali, renetur jure na-
turali divino illud restituere illi qui pretium dedit, etiamsi res
spiritalis nondum tradita sit. Adverte tamen pretium simo-
nia-

niace, sed non iniuste acceptum, non esse obnoxium restitutioni iure naturali divino; secus si pretium simoniace & simul iniuste acceptum sit, *ibid. punct. 3. diffie. 1. n. 1. 2. 3. & 5.*

110. Obligatus ex iustitia ad aliquam functionem gratis præstandam, tenetur ad restitutionem pretii accepti pro illa functione. Idem vendens beneficia vel officia quorum non est dominus, tenetur quoque ad restitutionem pretii accepti. Similiter electores beneficiorum accipientes pretium pro eligendo digno & omittendo indigno, tenentur iure naturæ ad restitutionem. Reliquiarum quoque pretium acceptum restituendum est; secus dicendum de pretio accepto pro vasis sacris, oleo sancto, chrismate, & his similibus, si tamen pretium æquivaleat valori materiæ, & nihil detur pro spirituali. Item pretium acceptum pro functione spirituali quantum valet ipsa functio per se & materialiter spectata, non est obnoxium restitutioni. Idem sentiendum si accipiens poterat tantumdem exigere titulo sustentationis. *Id. n. 6. & seq.*

111. Vendens officium Ecclesiæ non tenetur ad restitutionem pretii, si officium illud adnexum habeat temporale commodum. *ibid. n. 13.*

112. Religio pretio admittens aliquem, non tenetur iure naturali ad restitutionem, modò non plus accipiat quàm ferat onus sustentationis. Item imaginis miraculosæ pretium acceptum ob lucrum, vel ob aliud commodum temporale, restituendum non est iure naturæ. *ibid. num. 15. & 16.*

113. Pretium acceptum pro ingressu in religionem, restituendum non est ante iudicis sententiam: sicut neque pretium acceptum in collatione ordinum vel sacramentorum. *ibid. n. 20. & 21.*

114. Res spiritualis simoniace accepta, etiam iure Canonico non est obnoxia restitutioni ante sententiam, exceptis beneficiis. *ibid. diffie. 2. 2. n. 3.*

115. Mediatore simoniæ commissæ in beneficio, tenentur ad restitutionem non solum pretii accepti, verum etiam fructuum beneficii in defectum beneficiarii, quia ipsi consentunt causæ & cooperatores damni; cooperatores autem damni tenentur ad restitutionem in defectum causæ principalis. *ib. n. 6.*

116. Dispensatio in simonia à nullo homine obtineri potest excepto Papa, qui dispensare potest in simonia juris Canonici. Nulla verborum forma necessaria est ad dispensandum in simonia, quia nulla huiusmodi forma in iure præscripta extat. *ibid. punct. 4. n. 1. & seq.*

ADDI-

A D D I T I O.

De simonia Barth. Ugolinus, P. à Sot. *sect. ult. de ord. P. N. l. c. n. 383.* Navar. c. 13. à n. 103 & multis *cons.* Coron. 3 p. 70. Sot. l. 9. q. 5. art. 1. Val. t. 3. d. 6. q. 16. D. Thom. 2. 2. q. 100. Cajet. *ibid.* De simonia, quæ accidere potest in religionis ingressu, Dion. Cart. huf. opusculum extat.

Bulla contra confidentias intelligenda de simoniacis, scil. ubi pactum saltem tacitum intervenit, Vid Nav. l. c. n. 109.

Renuntians simoniace puniri potest, & privari beneficio, non tamen perdit ipso jure illud, quia renuntiatio est nulla. Nav. c. 23. n. 105. Nec obstat constitutio Pii V. quæ de acquirentibus simoniacè, non de resignantibus loquitur.

Bulla Pii V. qua adeptus officium, aut beneficium simoniace, fit inhabilis ad alia, intelligitur in foro exteriori. Nav. *cons.* 34 de *simon.* Paris. de *resignat.* lib. 4. *quest.* 2.

Qui simoniacè beneficium accepit, in foro conscientie tenetur beneficium relinquere, & fructus etiam consumptos restituere. Vid D. Thom. l. c. art. 6. ad 3 de *simoniaco.* cap. *de regular.* de *simon.* c. *ordinationes* 1 *quest.* 1. Covar. l. c.

Quæres: Quæ sint pœnæ simoniacorum Resp. à DD. numerari septem Prima est pœna æterna, nam omnis simonia in suo genere est peccatum mortale. 2. est restitutio pretii, & resignatio rei spiritualis, cum potest resignare. 3. excommunicatio latae sententiae. 4. suspensio ab ordine & beneficio. 5. Infamia 6. inhabilitas ad beneficium simoniacè acceptum. 7. privatio omnium beneficiorum, etiam justè acquirentium, & ad omnia inhabilitas, ita habetur in decreto 1 canon *requiruntur* & in *decretalibus can. de hoc.* & in *extravag. cum detestabil* & in Bulla Mart. V. in Conc. Constant. *sess.* 45 & Pii V. apud Nav. cap. 13 n. 14.

Quæres: An mentales simoniaci incurrant has pœnas Respond duplicem esse mentalem simoniã, 1. est, qua quis cupit emere vel vendere rem spiritualem, sed non facit, & hæc tantum incurrit pœnã externã. 2. est qua quis cupit emere, & facit, sed sine ullo pacto adjuncto. Et de hac controversum est inter DD. an obligetur ad restitutionem, aliasque Juris pœnas Sot lib 9 *quest.* 8. art 1. & Adrian. *quodlib.* 9. & alii putant, obligari. 1 quia quidquid est simoniacè acceptum, est injustè acceptum, ergo debet restitui. 2. quia usura mentalis obligat

Rr 5

ad

ad restitutionem, ut habetur *t. consulit. tit. de usury. ergo & simonia mentalis. Sed communior sententia est S. Tho. quæ 10. a. 9. & Cajet. ibid. & Nav. c. 23. Sylv. v. simonia q. 20. Innocent. Panorm. Joan. And. in d. simonia docent, nec in externo, nec in interno foro, obligare ad ullam pœnam juris. Ratio est, quia in *cap. fin. de simon. Gregorius XI. disertè docet, mentales simoniacos non teneri ad restitutionem, & addit, solam eorum pœnitentiam sufficere coram Deo. Soro queritur, rextum esse corruptum, vitio typographi. Verum olim ita legit Innocent. qui tempore Gregorii IX. vixit, & ei in Pontificatu successit, & D. Tho. qui fuit paulò post, & omnes veteres Interpp. ita legunt. 2. probatur ratione, quia obligatio ad restitutionem non sequitur, nisi acceptionem per se injustam: acceptio, quæ in hac mentali simonia est, est per se justa, cum sit ex dono gratiæ & injusta tantum per accidens, ratione intentionis, ut declaratur exemplo Nam si tortor suspendat furem justè à iudice damnatum, sed intentione perversa, quia est inimicus ejus, peccat quidem, sed non tenetur restituere, quia occisio illa fuit tantum injusta per accidens, justa verò per se. Ad rationem autem jam respondit Sor. acceptionem illam tantum esse injustam per accidens. Ad 2. respondeo, Usurarium teneri ad restitutionem, quia accepit usuram ab invito, dans enim usuram dat ut redimat vexationem, neque enim qui dat, intendit voluntariè dare. At qui dat simoniacè voluntariè dat saltem exterius, secundùm formam doni, licet interius dat animo emendi. Emere autem natura sua est contractus voluntarius. Hæc Buisus.**

Quæres: Sine simonia, si canonicus novus, ratione statutorum, vel consuetudinis dare cogatur certam pecuniæ summam pro Ecclesiæ fabrica. Resp. 1. esse simoniam, si ratione statutorum aliquid solvatur. Et ratio est, quia illa solutio videtur introducta ratione taxationis, at taxatio est verita, *can. ex multis 1. q. 3* Respondent alii quidam, esse quidem simoniam, si id quod solvitur, dividatur inter canonicos, non tamen esse, si convertatur in omnem Ecclesiæ utilitatem. Sed hanc distinctionem refellit Panorm. *ibid.* eo, quod in *d. can. ex multis* Alexander Papa disertè prohibeat, ne quis audeat aliquid pro Ecclesiæ beneficio recipere, et si detur pro fabrica Ecclesiæ, vel pro pauperibus. Resp. 3. si ratione consuetudinis aliquid solvatur in usum Ecclesiæ, id sine ulla simonia fieri posse. Ratio discriminis est, quod statutum est, non habet principium

voluntarium, sed necessarium, consuetudo verò habet voluntarium principium, ut pote, cum ex pietate Canonici noviderunt aliquid usibus Ecclesiæ applicandum, ex quibus voluntariis oblationibus tandem nata est consuetudo laudabilis. Conc. verò Trid. *sess. 24. de reform. c. 14.* videtur æquare statutum consuetudini, ut bene observavit Nav. 23. *man. nam.* xxi. cum mandat consuetudines cum receptione Canonico- rum servari solitas ab Episcopo examinandas, & laudabiles approbandas. Quare non est necesse, sequi distinctionem illam Panorm. sed simpliciter asserere possumus, non committi simoniam, si aliquid pro Ecclesiæ fabrica exigatur, ut docet Navar. Hæc Busæus.

Societas contractus.

1. Societas est conventio duorum vel plurium conferentium suam pecuniam vel industriam, vel laborem, vel aliam rem pretio æstimabilem ad lucrum commune. Ad societatem hæc conditiones requiruntur, ut fundetur in negotiatione licita & honesta; ut singuli aliquid conferant in commune, sive conferant pecuniam, sive operam, sive industriam; ut servetur æqualitas inter socios, ita ut lucrum, expensæ, & damna sint communia omnibus ad ratam pecuniæ vel industriæ in societatem collatæ; ut fors seu pecunia quam socius in communem contulit, subjaceat periculo conferentis, illique pereat (est enim dominus, res autem domino perit,) nisi aliter justè conventum sit, & ut serventur pacta, quoties servari possunt, quia fides data, servanda est. *com. 2. de Contractibus, disp. 3. quest. 6. punct. 1. num. 1. & seq.*

2. Quæres: an qui societatem inicit, seque ad operas in una societate obligavit, peccet, & teneatur ad restitutionem, in eundo alias societates, suasque in iis operas impediendo? Non peccat, nec tenetur ad restitutionem, quoties hoc præstare potest absque præjudicio prioris societatis. *ib. n. 4.*

3. Contractus societatis regulariter celebrari potest ab iis qui facultatem habent disponendi ad suum libitum de rebus, quas conferunt ad societatem; & consequenter iniri potest societas inter patrem & filium, quando filius confert ad societatem bona castrensia vel quasi: aut quando pater ponit pecuniam, & filius operam & industriam. Item celebrari potest societas inter fratres, salvo tamen jure patris. At neque